

- újabb negatív bélyeg a civil szektoron
- megadóztatott külföldi támogatás
- szankcionált támogatók
- rászorulóknak nyújtott szolgáltatások veszélyben

HOGYAN HAT A 'STOP SOROS' CSOMAG A MAGYAR CIVIL TÁRSADALOMRA

Hogyan érinti a „Stop Soros” törvénycsomag-tervezet a tágabb értelemben vett civil szektort?

Január 18-án a magyar kormány „Stop Soros” címmel egy három törvénytervezetből álló, a civil szervezeteket célba vevő csomagot nyújtott be. A külföldről finanszírozott szervezetek átláthatóságáról szóló 2017. évi törvény után ez a csomag újabb korlátozó intézkedéseket jelent a magyar civil szervezetek számára. A törvénytervezetek jól illeszkednek a civil társadalmat érő fenyegetések és nyomásgyakorlás Európában megfigyelhető tendenciájába. Minderről az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA) a közelmúltban kiadott jelentésében is beszámolt.

Általában véve elmondható, hogy a tervezetcsomag **rendelkezései rendkívül homályosak**, és végrehajtásuk módja sem egyértelmű. A „Stop Soros” csomag a következő három törvénytervezetet foglalja magában:

- Törvénytervezet az illegális migrációt támogató szervezetek társadalmi felelősségvállalásáról;
- Törvénytervezet a bevándorlási finanszírozási illetékről;
- Törvénytervezet az idegenrendészeti távoltartásról.

A csomag számos területet érint. Az alábbiakban néhány olyan rendelkezésről ejtenénk szót, amelyek nemcsak a nyilvánvalóan az „illegális migrációval” foglalkozó szervezetekre vonatkoznak, hanem burkoltan a **civil szervezetek jóval szélesebb körét is érintik:**

1. Újabb negatív bélyeg a civil szektoron

Elfogadása esetén a csomag az „illegális migrációt támogató szervezetek” néven a civil szervezetek új kategóriáját vezeti be. E szervezetek kötelesek bejelenteni a bíróságnak a Magyarország területére történő jogszerűtlen belépés, átvétel és tartózkodás támogatása céljából kapott vagy

felhasználta, külföldről származó pénzbeli vagy vagyoni jellegű juttatásokat, és kötelesek beszámolni a juttatás felhasználásáról, beleértve a személyi juttatásban és költségtérítésben részesülő személyek és szervezetek felsorolását. A kormány **nyilvánosan elérhető listát** tesz majd közzé e szervezetekről, és arra kötelezi majd őket, hogy honlapjukon és sajtóanyagaikban nyilvánosságra hozzák a külföldi juttatások összegét és célját. A külföldi pénzbeli juttatásokat elkülönített bankszámlán kell majd tartani, a számlát vezető bankoknak pedig havonta tájékoztatniuk kell a Nemzeti Bankot és az ügyészt a számlán történő pénzforgalomról. Ez további megbélyegzéshez vezet, **valószínűleg eltántorítja a polgárokat a civil szervezetek támogatásától és a velük való együttműködéstől**, és a megnövekedett beszámolási kötelezettségek miatt **még több pénzügyi és adminisztratív terhet ró a civil szervezetekre**.

2. Megadóztatott külföldi pénzügyi támogatás

Az „illegális migrációt támogató szervezeteknek” úgynevezett **„bevándorlási finanszírozási illetéket”** kellene fizetniük, melynek mértéke éves szinten a külföldről érkező pénzbeli juttatás 25%-a. Ez számottevően megnehezítené a civil szervezetek számára, hogy külföldről pénzügyi támogatáshoz jussanak, és csökkentené a tevékenységeikre vagy szolgáltatásaikra fordítható forrásokat.

3. Szankcionált támogatók

A javaslat jogalapot teremt arra, hogy harmadik országbeli személyek Magyarországra történő illegális belépését vagy ott-tartózkodását segítő, vagy az ilyen tevékenységekhez pénzügyi vagy természetbeni támogatást nyújtó személyeket **távol tartsák a határsávtól, vagy indokolt esetben az ország egész területétől**. Így a szankcióktól való félelem visszatartja majd a polgárokat a civil szervezetek (pl. önkéntes munkával egyéni adományokkal történő) támogatásától.

4. Rászorulóknak nyújtott szolgáltatások veszélyben

Bár a csomag látszólag az illegális migrációt támogató szervezetekre összpontosít, **a civil szervezetek szélesebb körének pénzügyi és működési feltételeit is jelentős mértékben érinti majd**. Szigorúbb követelményeket vezet be az úgynevezett közhasznú jogállású (jótékonyági) szervezetekkel szemben. (Jelenleg a civil szervezetek 20%-a közhasznú.) A már meglévő szabályokon túl a javaslat előírja, hogy a beszámoló tárgyében e szervezetek által kapott támogatások legalább fele Magyarországról kell, hogy származzon. Sőt, a szervezeteknek azt is igazolniuk kell, hogy az 1%-os felajánlásokból származó támogatás a külföldi pénzügyi támogatásnak legalább a felét eléri.

A törvénycsomag elfogadása esetén a **közhasznú szervezetek** – különösen azok, amelyek túlnyomórészt külföldi finanszírozásból tartják fenn magukat – nehezen tudnak majd megfelelni e kritériumoknak. A közhasznúság adó- és egyéb kedvezményekkel is jár; e jogállás elvesztése megfosztja őket ezektől, és megnehezíti a szervezet további működtetését. Ennek eredményeként a Magyarországon élők fontos szolgáltatásokkal lesznek szegényebbek. A közhasznú szervezeteknek törvényi előírások alapján olyan feladatokat kell ellátniuk, amelyek kormányzati hatáskörbe tartoznak. A közhasznúságnak és az ezzel járó kedvezményeknek köszönhetően e szervezetek mindeddig fontos szolgáltatásokat nyújthattak különféle csoportok számára, és hiánypótló szerepet tölthettek be olyankor, amikor a kormánynak hiányoztak a megfelelő erőforrásai, vagy úgy döntött, hogy egy adott terület nem élvez elsőbbséget (pl. hajléktalanok gondozása, oktatás, szociális szolgáltatások, fejlesztés).

Az ECNL mély aggodalommal szemléli e törvénytervezeteket, mivel **diszkriminatívak és sértik az alapvető jogokat és szabadságjogokat, többek között az egyesülés szabadságát**. A külföldi finanszírozás korlátozása visszafogja majd az érintett szervezeteknek történő belföldi és külföldi magánadakozást. A törvény lényegében az **adományozók és az adományok megadóztatását** írja elő, és az EU tagállamaiban működő szervezetektől származó adományokat is érinti. Döntő módon befolyásolja majd a közhasznú szolgáltatásokra rászoruló állampolgárok és mások életét, a magyarországi civil társadalom számára pedig újabb megbélyegzést jelent és még inkább kétségbe vonja legitimitációját.

A csomagot nyilvános konzultációra bocsátották, az írásbeli észrevételek benyújtására azonban nem állapítottak meg határidőt. A kormány tervei szerint a csomagot februárban fogadják el. A törvénytervezetek úgy rendelkeznek, hogy a kormány a végrehajtásra vonatkozó részletes szabályokat kormányrendeletben állapíthatja meg, vagyis nagyobb mérlegelési jogkört kap, méghozzá megfelelő felügyelet nélkül. Az ECNL továbbra is együttműködik partnereivel a törvénytervezetek hatásának elemzése és a válaszlépések támogatása céljából.

A törvénytervezet-csomag szövege az alábbi linkre kattintva érhető el:

- **Stop Soros törvénycsomag (a törvénycsomag [magyarul](#))**
- **Stop Soros Legislative Package Proposal ([nem hivatalos angol fordítás](#))**
- **A külföldről finanszírozott szervezetek átláthatóságáról szóló 2017. évi törvény elemzése ([angolul](#))**